

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Categorial hylomorphism: an inquiry into the significance of categories for the doctrine of hylomorphism through a confrontation of the ideas of Aristotle and Kant

Pantoja Quiroz, D.R.

Citation

Pantoja Quiroz, D. R. (2026, February 19). *Categorial hylomorphism: an inquiry into the significance of categories for the doctrine of hylomorphism through a confrontation of the ideas of Aristotle and Kant*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4292367>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4292367>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

SAMENVATTING

Dit proefschrift onderzoekt het belang van categorieën voor de doctrine van het hylomorfisme door de paradigmatische theorieën van Aristoteles en Kant structureel met elkaar te confronteren. De centrale filosofische vraag—“Wat is het belang van categorieën voor het hylomorfisme?”—wordt onderzocht aan de hand van twee constitutieve dimensies: (1) de veelsoortigheid van vormen, waarbij wordt onderzocht hoe categorieën het mogelijk maken dat meerdere, operationeel verschillende vormen naast elkaar bestaan binnen een uniform systeem; en (2) de ontologische reikwijdte, waarbij wordt geanalyseerd hoe categorieën de grenzen afbakenen van wat als een hylomorfe compositie geldt. De methodologische benadering die in dit proefschrift wordt gehanteerd, beschouwt Aristoteles en Kant niet louter als historische figuren, maar als voorbeelden van hoe categoriale structuren ontologische mogelijkheden vormgeven. Met het doel een algemeen punt vast te stellen met betrekking tot de heropleving van hylomorfisme in de hedendaagse metafysica, behandelt deze studie ook een belangrijke leemte in de huidige hylomorfie theorieën: het gebrek aan aandacht voor het systematische verband tussen categoriale architectuur en hylomorfe compositie.

De studie ontwikkelt een categoriale benadering van hylomorfisme, die analyseert hoe het categoriale kader van een bepaalde ontologie de reikwijdte en omvang van hylomorfisme bepaalt en afbakt. Deze benadering gaat uit van een metafysisch neutrale, structurele confrontatie tussen Aristoteles en Kant, waarbij de vraag naar de ontologische status van materie en vorm binnen hun respectieve filosofische systemen buiten beschouwing wordt gelaten. Juist door de beslissende rol die hun uiteenlopende categoriale grondslagen spelen bij het structureren van hylomorfisme, bewijst deze benadering haar systematische waarde.

Deze categoriale benadering is ontwikkeld door drie kernproblemen van het hylomorfisme te identificeren. Deze kernproblemen kunnen als volgt worden uitgedrukt: wanneer het gaat om vorm, tracht het hylomorfisme antwoord te geven op de vragen [I.1] tot welke categorie een object behoort, en [I.2] hoe vorm de materiële delen ervan organiseert; wanneer het gaat om materie, behandelt het hylomorfisme [II.3] de vraag of het object is samengesteld uit delen die zelf objecten zijn, waardoor een hiërarchisch begrip van compositie mogelijk wordt. Deze drie kernproblemen kunnen worden aangeduid als [I.1] het probleem van categoriale vormen, [I.2] het probleem van categoriale vorming en [II.3] het probleem van hiërarchische

of verticale compositie van het object. De structuur van het proefschrift weerspiegelt deze indeling en de inherente theoretische afhankelijkheid van deze problemen. Het proefschrift is dan ook verdeeld in twee delen: één over vormen en één over materie. Het eerste deel behandelt [I.1] categoriale vormen (hoofdstuk 1) en [I.2] vorming (hoofdstuk 2), terwijl het tweede deel zich bezighoudt met [II.3] materie en hiërarchische compositie (hoofdstuk 3).

Hoofdstuk 1 richt zich op de volgende vraag: [I.1] Wat zijn de algemene opvattingen over categorieën en, bijgevolg, over vormen? Het legt het fundamentele onderscheid vast tussen Aristoteles' niet-functionele essentiële vormen en Kants functionele vormen, die zijn afgeleid van de logische functies van het oordeel. Hoofdstuk 2 behandelt het volgende probleem: [I.2] Wat zijn de specifieke rollen van deze vormen en hoe verschillen ze in hun vormende kracht? Het belangrijkste doel vanuit deze vraag is om Aristoteles' essentiële vorming (als juiste specificatie en loutere kwalificatie) te vergelijken met Kants functionele vorming (als onjuiste specificatie). Ten slotte behandelt hoofdstuk 3 de volgende vraag: [II.3] Hoe impliceert of ondersteunt het concept van materie een hiërarchisch begrip van hylomorfe compositie, en welke rol speelt de corresponderende vorm binnen dit kader? Het proefschrift reconstrueert dus de hylomorfe opvatting van materie van beide filosofen en laat zien hoe elk van hen een verticale integratie van categorie-gedifferentieerde composities mogelijk maakt. Deze analyse lost de twee constitutieve dimensies op. Ten eerste vertoont Kants hele systeem van categoriale vormen een rijkere functionele veelsoortigheid via formele categoriale variatie. Ten tweede genereren zijn categorieën van relaties een bepaald type externe, interobjectieve hiërarchische compositie, waardoor de ontologische reikwijdte van de leer wordt uitgebreid tot buiten het op substantie gebaseerde hiërarchische kader van Aristoteles.

Het proefschrift concludeert dat categorieën constitutief zijn voor hylomorfisme, omdat ze zowel de plurivociteit van vormen als de verklarende grenzen van de doctrine bepalen. Zo overwint Kants op functies gebaseerde categoriale vormen, met name via de hiërarchische architectuur van zijn relatiecategorieën, de ontologische beperkingen van het Aristotelische essentiële hylomorfisme, waardoor de doctrine ontologisch wordt verrijkt. Deze categoriale benadering toont aan dat de mogelijkheid en verklarende kracht van hylomorfisme in beslissende mate afhangen van de onderliggende categoriale architectuur. Ten slotte sluit het proefschrift af met de constatering dat we, ondanks hun uiteenlopende categoriale grondslagen, uit de confrontatie tussen het hylomorfisme van Aristoteles en dat van Kant kunnen komen tot een kernverzameling van hylomorfe principes die niettemin verder onderzoek vereisen, namelijk dat: [I.1] er in een bepaalde hylomorfische leer evenveel soorten vormen zijn als er soorten categorieën in haar ontologie zijn;

[I.2] dat de manier waarop elke vorm haar vormende kracht op de materie uitoefent, gebaseerd is op de aard van de overeenkomstige categorie; en [II.3] de hiërarchische aard van de hylomorfe compositie de integratie van een veelstemmig begrip van categoriale vormen in een unitair systeem mogelijk maakt.